

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»:

Проректор з НІР _____

С.О. Чайченко
(ПШ)

«27» _____ червня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВИЙ СТИЛЬ МОВЛЕННЯ

**підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня
ступеня вищої освіти доктор філософії**

Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

мова навчання _____ українська _____

Розробники:

Саяпіна С. А. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, професор.

Гарань Н.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Шайда Н.П. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Сипченко О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки вищої школи

Протокол № 13 від 15 червня 2022 р.

Завідувач кафедри Топольник Я.В.
(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення

Керівник групи забезпечення спеціальності, доктор педагогічних наук, професор

С.А.Саяпіна

Затверджено та рекомендовано до впровадження
Вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 самостійної роботи – 5	Лекції	
	10 год.	10 год.
	Практичні	
	30 год.	30 год.
	Самостійна робота	
	80 год.	80 год.
Вид контролю: залік		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Науковий стиль мовлення» є формування поглибленого розуміння специфіки наукового стилю сучасної української мови, системних знань про розвиток традицій наукової усної та писемної комунікації, використання фахових термінів, з'ясування основних вимог до оформлення результатів наукової діяльності, набуття здобувачами навичок і компетентностей щодо наукового стилю мовлення.

2. МАТРИЦЯ

Програмних компетентностей, програмних результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни «Науковий стиль мовлення»

Програмні компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньо-наукової програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК-3 Готовність використовувати сучасні методи й технології наукової комунікації українською та іноземними мовами в усній та письмовій формах.</p> <p>ЗК-4 Готовність до створення та інтерпретації нових знань через наукове дослідження або інші передові вчення такої якості, що відповідають вимогам національного та міжнародного рівнів, до діяльності в інтернаціональних дослідницьких групах.</p> <p>ЗК-5 Здатність дотримуватись етичних норм у професійній діяльності.</p> <p>ЗК-6 Здатність до самоменеджменту, планування й розв'язування задач власного професійного і особистісного зростання.</p> <p>ЗК-8 Здатність до володіння культурою наукового дослідження в галузі освіти; використання у дослідженні новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>СК-2 Готовність здійснювати освітню й</p>	<p>ПРН-3 Застосовувати різні види письмових текстів та усних виступів; розуміти зміст складних текстів з наукових проблем, у тому числі вузькоспеціальних, стилістичні особливості оформлення результатів дослідження у письмовій та усній формі під час роботи в групі з інтернаціональним складом.</p> <p>ПРН-4 Добирати методи науково-дослідної діяльності, методи генерування нових ідей під час розв'язання дослідницьких і практичних завдань у обраній та суміжних галузях; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень.</p> <p>ПРН-5 Дотримуватися основних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; здійснювати особистісний вибір у морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності.</p> <p>ПРН-9 Проводити аналіз основних світоглядних і методологічних проблем галузі та суміжних із нею наук; планувати</p>	<p>Словесні методи: інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, презентації, демонстрації використанням мультимедійного обладнання).</p> <p>Практичні методи: практичні заняття, навчальні дискусії, робота в групах, робота в парах.</p> <p>Наочні методи: спостереження, ілюстрації, демонстрації, презентації.</p> <p>Робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, аналіз,</p>	<p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, оцінювання самостійної роботи (проект, доповідь, есе, повідомлення, презентація, складання глосарію, ментальних карт, таблиць),</p>

<p>науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду і глибокого проникнення в суть педагогічних явищ і процесів із залученням широкого кола наукових джерел.</p> <p>СК-4 Здатність цілісно розуміти історію і теорію педагогіки, екстраполювати їх досягнення на сучасну освітню й наукову практику й окреслювати перспективи розвитку.</p> <p>СК-5 Володіння процедурами проектування, організації та моніторингу освітнього процесу з урахуванням необхідних перетворень в освітній сфері, в діяльності науковців, управлінців і педагогів-практиків, в процесі наукового партнерства.</p> <p>СК-7 Володіння системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою розв'язання дослідницьких і практичних завдань навчання і виховання.</p> <p>СК-8 Здатність науково супроводжувати студентоцентризований освітній і виховний процес з орієнтацією на інтереси особистості, суспільства і держави.</p>	<p>професійну діяльність у сфері наукових досліджень.</p> <p>ПРН-10 Застосовувати способи і прийоми планування мети, цілепокладання, реалізації необхідних видів діяльності, оцінки і самооцінки результатів діяльності у розв'язанні професійних задач; прийоми виявлення і усвідомлення своїх можливостей, особистих і професійно значущих якостей з метою їх удосконалення.</p> <p>ПРН-11 Оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та творче застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, вміннями робити висновки.</p> <p>ПРН-13 Здійснювати критичний аналіз сучасної системи освіти; створювати умови конструктивної взаємодії з усіма суб'єктами освітньо-виховного процесу.</p>	<p>рецензування.</p> <p>Відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані.</p> <p>Самостійна робота: складання глосарію, ментальних карт, таблиць, розробка проекту, написання доповіді, есе, повідомлення, підготовка презентацій.</p>	<p>залік.</p>
--	---	---	---------------

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Усього	зокрема			Усього	зокрема		
		л.	пр.	с.р.		л.	пр.	с.р.
Тема 1. Алгоритмічні приписи в контексті діяльнійної теорії навчання наукової мови.	18	2	6	10	18	2	6	10
Тема 2. Алгоритмічні приписи як ефективний засіб керування процесом здобуття професійних знань.	18	2	6	10	18	2	6	10
Тема 3. Алгоритмічні приписи як регламентовані схеми навчальних дій при композиційно-змістовому аналізі наукового джерела.	28	2	6	20	28	2	6	20
Тема 4. Алгоритмічні приписи як регламентовані схеми навчальних дій при аналітичному опрацюванні інформації наукового джерела.	28	2	6	20	28	2	6	20
Тема 5. Алгоритмічні приписи в організації самостійної наукової роботи.	28	2	6	20	28	2	6	20
Усього годин	120	10	30	80	120	10	30	80

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
1	Тема 1. Алгоритмічні приписи в контексті діяльнійної теорії навчання наукової мови.	2	2
2	Тема 2. Алгоритмічні приписи як ефективний засіб керування процесом здобуття професійних знань.	2	2
3	Тема 3. Алгоритмічні приписи як регламентовані схеми навчальних дій при композиційно-змістовому аналізі наукового джерела.	2	2

4	Тема 4. Алгоритмічні приписи як регламентовані схеми навчальних дій при аналітичному опрацюванні інформації наукового джерела.	2	2
5	Тема 5. Алгоритмічні приписи в організації самостійної наукової роботи.	2	2
	Разом	10	10

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
1	Предмет і завдання курсу «Науковий стиль мовлення»	2	2
2	Українська термінологія в науковому спілкуванні	4	4
3	Мовні і жанрові особливості наукового стилю	4	4
4	Мовне оформлення композиції наукового тексту	4	4
5	Культура читання наукового тексту. Композиція наукового тексту	4	4
6	Компресія як членування наукового тексту	4	4
7	Наукова стаття. Наукова рецензія. Науковий відгук.	4	4
8	Наукова доповідь. Науковий виступ. Етапи підготовки доповіді. Електронна презентація наукового виступу.	4	4
	Разом	30	30

4.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
1	Особливості усного та наукового мовлення	10	10
2	Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси	10	10
3	Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти	10	10
4	Композиція писемного наукового тексту	10	10
5	Наукова стаття як самостійний науковий твір	10	10
6	Науковий відгук і наукова рецензія	10	10
7	Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії	10	10
8	Мовна особистість науково-педагогічного працівника	10	10
	Разом	80	80

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засоби діагностики результатів навчання здобувачів із навчальної дисципліни «Науковий стиль мовлення» передбачають поточне опитування на практичних заняттях і в процесі консультативної роботи; опитування та співбесіда на лекційних заняттях; перевірка розробленого проєкту рецензій, конспектів літературних джерел, доповідей, есе, повідомлень, презентацій, складеного глосарію, ментальних карт, таблиць; залік.

7. Рекомендована література

Основна

1. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С., Зінченко В. Кривий Ріг. 2019. 130 с. URL: <http://elibrary.donnuet.edu.ua/1644/1/>
2. Галузинська Л. Українська мова (за професійним спрямуванням). К.: Знання. URL: http://pidruchniki.com/1153010448789/dokumentoznavstvo/movni_zasobi_naukovogo_stily_3.
3. Гарань Н., Саяпіна С. Зміст та структура навчальної дисципліни «Науковий стиль мовлення» в системі професійної підготовки докторів філософії. Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць / За заг. ред. доктора пед. наук, проф. С.А.Саяпіної. Краматорськ: Видавництво ЦТРІ «Друкарський дім», 2022. № 1. (101). С.17–25.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Науковий стиль мовлення» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» денної та заочної форми навчання. / Уклад.:

Н. С. Гарань. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 65 с.

5. Методологія дисертаційного дослідження. Мовні особливості наукового стилю: навч. посіб. / упоряд. Чорний І. В., Перцева В. А., Голопич І. М. Харків: ХНУВС, 2019. 272 с.

Додаткова

1. Баган М. Кліше в сучасному українському науковому дискурсі: культуромовний і комунікативний аспекти. Граматичний простір сучасної лінгвоукраїністики. Київ: Видавничий дім Д. Бураго, 2019. С. 367–374.

2. Гарань Н. Утвердження принципів академічної доброчесності у середовищі молодих вчених. Наукові та освітні трансформації в сучасному світі: збірник матеріалів Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції. Чернігів. Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.». 2021. С. 203-205.

3. Гарань Н.С., Фатальчук С.Д., Смоляр Є.С. Академічна доброчесність як універсальїя сучасної освіти та науки. Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Університетська освіта і наука: традиції та інновації», UESTI-2021. – Харків. 2021. С. 243-245.

4. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ». URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf

5. Орфографічний словник української мови. URL: <http://www.slovnyk.ua/> 4. Словник української мови (в 11 т.) URL: <http://sum.in.ua/>

6. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Антоненко-Давидович Б. «Як ми говоримо». URL: <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>

2. Бацевич Ф. Словник термінів міжкультурної комунікації URL: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>

3. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

4. Довідник користувача Антиплагіатної інтернет-системи StrikePlagiarism.com. URL: http://lib.nure.ua/storage/app/media/Docs_rul/plag/plag_user_manual.pdf

5. Експрес-уроки української мови Авраменка О. URL: <https://ippo.kubg.edu.ua/ekspres-uroky>

6. Культура мови на щодень URL: <http://kultura-movy.wikidot.com/> Лінгвістичний портал URL: <http://www.mova.info/>

7. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL : [www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20\(SAIUP\).html](http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20(SAIUP).html)
8. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду. URL: <http://www.ulif.org.ua>
9. Словники України онлайн URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
10. Стилi української мови. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=r-7JMhrlmaw>
11. Тлумачний словник української мови онлайн URL: <https://services.ulif.org.ua/exp/Entry/index?wordid=1&page=0>
12. Чак Є. Чи правильно ми говоримо? Посібник. URL: <http://chak-chy-pravylnu-my-hovorymo.wikidot.com/>
13. Що таке академічна доброчесність? Онлайн-курс «Академічна доброчесність». URL: https://www.youtube.com/watch?v=_GUg6ED2z2k

9. Посилання на дистанційний курс

дистанційний курс «Науковий стиль мовлення»
<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=2114>